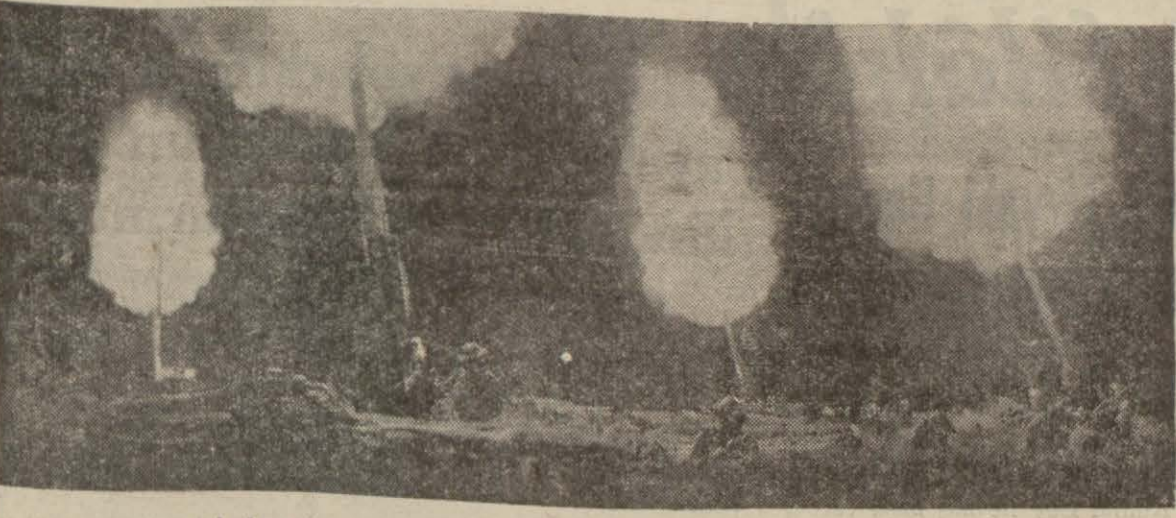

GİRİDDE EH R GECE GÖRÜLEN MANZAR ALARDAN BİRİ
[İngiliz hava müdafaa ba taryalarından biri ateş açarken]

Bütçe müzakerelerinden çıkan ilk netice

Bu yıl, bizim için nasıl geçecek?

Dünyanın bir cehennem haline aldığı bir devirde «Türk evinin selâmetini bütün bir yıl garantî etmek mümkün müdür?»

Ben bu yılın da bizim için iyi geçeceğine ve dünyanın cehennemî manzarasındaki inkışaf ne derece dehşetli olursa olsun bu yangın kıvılcıklarının damlalarını ve saçaklarını sarmıyacağına, sarmıyacağına inanıyorum.

Büyük Millet Meclisi, yeni bütçeyi incelemeye başlarken bu sitede demıştim ki:

«Hiç bir memlekette hükümet, bütçesini meclise, bizim hükümet gibi, göğsünü gere gere uzatamaz. Her memlekette bütçe müzakerelerinin cereyan ettiği günler, Millet Vekilleri huzurunda iktidar mevkisinin telaş ve heyecan duyduğu çetin günlerdir.»

Bütçe müzakereleri gösterdi ki hükümetimiz, hakikaten Meclis huzuruna açık alimla çıkmamış büyük sırtına ermiş bir hükümettir. Müzakerelerin bütün seyrince, Millet Meclisi kürsüsünden sorulan her suale her Vekil, en açık ve inandırıcı delillere dayanarak derhal cevap verebilmiştir. Bu göstermiştir ki Türk kabinesinde her Vekil kendi şubesinin bütün meselelerini en hurda parçalarına kadar tanımakta, bilmekte ve her eksikliği tamamlamak cehdini daima göstermiş bulunmaktadır.

Bu hal, etkâri umumiyenin ve Büyük Millet Meclisinin üzerinde, aynı zamanda, o derece müsbet bir tesir yaptı ki Milli müdafaa bütçesinin müzakeresi akabinde Başvekil kürsüye çıktığı zaman, her sözü sürekli alkışlarla karşılandı.

Büyük Millet Meclisinin, Refik Saydam'ın şahsında, hükümetin müsbet icraatına gösterdiği itimat ve Milli müdafaa bütçesinin müzakeresi esnasında ordumuz hakkında izhar edilen şükran ve sevgi ve nihayet bütçenin mevcut bütün reylerin ittifakı ile tasdik, elhan buhran içinde Türk devletinin ne yalnız bir birlik timsali olduğunu, bir daha isbat etmiş oldu.

Bu itimada, ve en az bu itimad derecesinde bir kudret ve salâhiyet bahşedici ikinci bir itimada, yani Milli Şefin şahsi itimadına ve bu cehennemî hâdiseler içinde «Mahfuz bir vatan» sahibi bulunmakla memnun ve mağrur olan Türk milletinin dikkat ve alakasına dayanarak Doktor Refik Saydam hükümetinin, geçen yıllardan alınmış tecrübelerden de istifade ederek çok âhâ muvaffakiyetli bir tarzda çalışmasına devam edeceğine inanıyoruz.

NİZAMEDDİN NAZİF

Girid muharebesi

İngilizler, dün yine biraz gerilediler

Kahire 30 (A.A.) — B. B. C. Kahirede dün neşredilen tebliğe göre, Giridde mühim miktarda takviye kuvvetleri alan Almanların yeni bir hücumu karşısında İngiliz mevzileri yeni bir gerileme ile Suda körfezinin şarkına alınmıştır. İngiliz tayyareleri kıtaat tecemmüllerine, yerde ve kumsallarda bulunan yüzden ziyade tayyareye hücum etmektedirler.

General Freyberg'e takviye kuvvetleri vasıl olmuş ise de, Almanlar nakliye tayyareleriyle durmadan yeni asker getirmektedirler. Şiddetli çarpışmalar devam etmekte ve her iki taraf ağır zayıflar vermektedir.

Macar Baş Vekili

Harp dışında kalmış devletlerin sefirlerine

bir ziyafet verdi!

Budapeşte, 30 (A.A.) — Macar ajansı bildiriyor:

Macar Başvekil ve Hariciye Nazırı Bardossy ve zevcesi persembesini bir öğle ziyafeti vermiştir. Ziyafette Türkiye, İsveç, Sovyetler Birliği, Fransa ve Amerika elçileri meclis reisleri, milli banka umum müdürü, yüksek devlet memurları ve başvekil ve hariciye nezareti erkânı hazır bulunmuşlardır.

Ruzvelt tarafından söylenen nutkun akisleri

Japonya'ya karşı siyasetimiz değişmemiştir

B. Ruzveltin radyoda söylediği nutukta Japonya'ya herhangi bir telmih yapmağı unutmamakla beraber Hariciye Nazırı B. Cordell Hull Amerikan Japonya ile olan siyaset ve münasebetlerinde hiçbir değişiklik olmadığını bildirmiştir.

Alman sefiri Japon hariciye nazırı ile konuştu

Tokyo, 30 (A.A.) — Almanya sefiri bugün Hariciye Nazırı Matsuokoya ziyaret ederek bir saat konuşmuştur. Müzakerenin mevzuu, Ruzveltin nutkundan sonra dünya vaziyeti olmuştur.

Suikast mı?

Yeni Zelanda Başvekil İskenderiye'den Kahireye gelirken...

Otomobil devrildi

yanındakilerin hepsi ağır surete yaralandı

Kahire 30 (A.A.) — Yeni Zelanda Başvekil B. Fraser, İskenderiye - Kahire yolunda bir otomobil kazasından bazı berelerle kurtulmuştur. B. Fraser Yeni Zelandalı varahileri ziyaretten geliyordu ve yanında başka kimse de vardı. Bindığı otomobil birdenbire devrilmiştir. Başvekilin hususi kâtibi B. Jeffery ağır yaralanmış, soforün bacağı kırılmış, Yeni Zelandalı bir kurmay subayın kolları ve kaburgaları parçalanmış ve diğer bir subay da sademenin siddetinden fevkalade müteessir olmuştur. Başvekilin hususi kalem müdürü de Başvekil gibi hafif berelerle kurtulmuştur.

Ankara vapuru

Henüz emir gelmediği için hareket etmedi

Memlekete avdeti beklenen. Atina elçisi ENİS AKAYGEN

Atina büyük elçimizi getirmek üzere Pire'ye gidecek olan Ankara vapuru dün akşam hareket etmemiştir. Tahirin sebebi Ankaradan beklenen emirler gelmemiş olmasıdır. Emir gelir gelmez vapur hareket edecektir.

İngiliz sefiri Matsuokaya ziyaret etti

Tokyo, 30 (A.A.) — İngiliz sefiri de Almanya sefirinden sonra Hariciye Nazırı tarafından kabul edilmiştir. Bu ziyaretin sebebi bildirilmemiştir.

Meclis, orduya itimat ve emniyetini tazeledi; şükran ve sevgilerini bildirdi

Her cümlesi sürekli alkışlarla kesilen Başvekil Dr. Refik Saydam dedi ki:

«Dünyanın bugünkü vaziyeti içinde mahfuz bir vatanda, huzur ve emniyetle bütçe müzakeresi yapabiliyoruz.

Bu bir mazhariyettir. Gelecek yıl da karşınıza iyi neticelerle gelmeğe çalışacağız.»

Avam kamarasında mühim bir müzakere

İngiltere bu harpten muzafer çıkarsa nasıl bir dünya kurulmasını isteyecek?

Liberal Meb'uslardan Mander şöyle dedi:

Hitlerle sulh yapmaktan daima çekineceğiz!

Londra 30 (A.A.) — Dün Hariciye Nazırı B. Eden, «Mansion House» da nutuk söylerken avam kamarası da, İngilterenin harp sonrası hedeflerini bildirmesi meselesini müzakere etmiştir. Bu meselenin müzakeresi geçen pas-kalyadan evvel mevzu bahis olmuş fakat tehir edilmiştir.

Söz alan başlıca hatip, liberal B. Mander olmuştur. Bu mebus harp sonrası için bir imar planının da müellifidir. B. Mander, Büyük Britanya imparatorluğu nun dünyayı daha iyi tevhid etmek üzere bir köprü olarak kullanılması imkânı hakkında Lord Halifax'ın noktâi nazarını ele almıştır.

«Alman milletini şuna ikna etmeliyiz ki, o bizi esaret altına almak istiyor, fakat biz onu esaret altına koymıyacağız. Hitlerle sulh yapmaktan daima imtina edeceğiz. Çünkü sözlerine itimat edilemeyecek devlet adamlarlık görmek faydasızdır.

İşte bu iki fikir avam kamarasının dünkü müzakerelerine esas olmuştur.

Hariciye müsteşarı B. Butler müzakerenin sonunda hükümet namına B. Eden'in beyanatı üzerine meclisin nazarı dikkatini celbetmiş ve demiştir ki:

«İngilterenin gerek dahilide, gerek dünyanın her tarafında daha büyük bir ictimai emniyet için, Avrupalıların ötedenberi uğruna da savaştığı ve İngilterenin yardımı ile tekrar kavuşacağı hürriyet için harbetmediği intibahını vermek en büyük hata olur.»

Avusturalya'da Pasif ko-runma??,

Sidney 30 (A.A.) — Dün burada kısmi karantina tecrübeleri yapılmıştır.

Dün gece İngiltere yine rahat etti

Londra 30 (A.A.) — Havâ ve Dahili Emniyet Nezaretlerinin tebliği: Dün gece İngiltere üzerindeki düşmanın çok az hafif faaliyeti olmuştur. Cenupta bir yere bombalar atılmış ise de, ne hasar ne de insanca zayıflar olmuştur.

Milletin umumî hissiyatına ter cüman olarak Büyük Millet Meclisinin şükran ve sevgilerini izhar etmiş olduğu ordumuzdan bir batarya.

Millî Müdafaa Vekili ARIKAN

İngiltere'nin yeni bir tasavvuru

Hindistanı Londra değil, Hindistan idare edilecek!

Londra 30 (A.A.) — Hindistan parlamento müsteşarı dük Devonshire aynı zamanda reisi bulunduğu Leedo üniversitesinde dün bir nutuk söyliyerek demiştir ki:

«İngiliz hükümetinin tam müsaadesiyle, Hindistanın, Londra hükümeti tarafından değil fakat bizzat Hindistan tarafından, Hindistan için ve Hindistan idare edilmesi tasavvuru vardır.

Hindistanda daha sıkı bir işbirliği tahakkuk ettirmek için sarfedilen gayretler yavaşlatılmalıdır. Siyasî ayrılıklara rağmen bugün büyük Hindistan imparatorluğu İngilterenin harp gayretlerine yardım etmektedir.

Ruzvelt Vaşingtondan ayrıldı

Vaşington 30 (A.A.) — Re iscumhur Ruzvelt hafta tatilini Hyde parkda geçirmek üzere Vaşingtondan ayrılmıştır.

Ankara, 30 (A.A.) — Milli Müdafaa bütçesinin müzakeresi, milletin orduya itimat ve hayranlığının nümâyişli surette bir daha tezahürüne sebep olmuştur.

Orgeneral İzzeddin Çalışlar'ın sözleri ve Vekilin izahatı

İçel mebusunu takiben kürsüye gelen Orgeneral İzzeddin Çalışlar -Muğla- ordumuzun geçirdiği tekâmül safhalarına işaret etmiş ve bazı mütalealarla temennilerde bulunmuştur. Milli Müdafaa Vekili Saffet Arkan bu mütalealara karşı demiştir ki:

«Ordudan henüz ayrılmış olan ve en mühim bir kumanda mevkisinde bulunan, eylem mebus Çalışlar arkadaşımın ordu hakkındaki henüz eksikmiyen yüksek alakasına teşekkürle sözle başlıyorum:

Millî Müdafaa bütçemizin, elde mevcut kâğıtta 80 milyon olduğundan bahis buyurdular. Milliye Vekili arkadaşımın esas itibarıyla bütçeyi huzuru âlinize takdim ederken Milli Müdafaa büt-

BAŞVEKİLİMİZ

çesine her memlekette olduğu gibi bir elâstikiyet vermek ve bu (Devamı Üçüncüde)

BİR Kâç Satırda

Mucize "millî vahdet," in kendisindedir

Hâmid Refik

Kemal'in «millet» anlayışı romantik bir telâkkinin mahsulüdür. Bu telâkkide «kahramanlık» birinci derecede rol oynar. Aradan yarım asra yakın zaman geçti. Bu müddet zarfında, kahramanlık vasfına ait kıymetler hiç değişmemiş olmakla beraber, buna yeni bir takım unsurlar katıldığı görülür.

Bugünkü millet anlayışı, fikir ve duygu inzibatı çift esasma dayanan ölçülü ve vahdetli bir dünyadır; böyle bir dünya içinde, sade insiyakların değil, akıl ve tedbire ait unsurların da payı vardır: «Millî politika» t'birî, inanmakla akıl erdirmeyi birleştiren mes'ud idvâcın adıdır.

Türk politikası bu zemin üzerinde yürüyor. Hiçbir taşkınlık hissi bu tertemiz suyun sathını bulandırmaz. Millî emniyetin bekçisi, hudutta vatandaş; huzutların üstünde de, kıyaset ve

tedbirin sembolü olan «İnönü»dür. Bu iki kudretin birleşmesi, adına «Türkiye» denen müreffeh vatanı doğuruyor. Bir vatan ki, inkışaf hamlelerinden hiçbirini huzur kaybetmemiş, millî emellerinden zerrece uzaklaşmamıştır. Bir vatan ki, zid politika cereyanlarının keşmekeşi içinde, yolunu şaşırmadan, dosdoğru yürümektedir. Bir vatan ki, dünyamızın bugünkü manzarası içinde, yıkılmağa değil, yapmağa doğru gidiyor; huzur içinde, emniyet içinde, maarif, nafia, askerlik, münakale... bütçelerini müzakere ediyor...

Bir vatan ki, hudutlarını, sade ordusu değil, fakat topluca «bir millet» beklemektedir.

Mucize, millî vahdetin bu tezahürindedir.

DÜNDEN
BUGÜNE

Müteahhit Belâsı!

Yazan: Şekip Cündüz

Nafia bütçesi müzakere edilirken Meclis kürsüsünde konuşan bazı hatipler «müteahhitlerin suistimallerinden bahsettiler, bir iki sayıya da «amele gündeğerlerinin zamanında verilmekte olmasından doğduğunu» söyledikleri bazı şikâyetleri aksettirdiler.

Nafia Vekili muhterem Ali Fuat Cebesoyun, yalnız delillere ve müsbet esaslara dayanan cevabı bütün bu şikâyetleri karşılamakla kalmadı, Nafia işlerimizin, yepyeni bir zihniyetle tanzimine doğru gidildiğini de ihsas etmiş oldu.

Nafia Vekilinin beyanatından, aynı zamanda, her hakikati her an kabule amade ve her iddiayı her an teltik ve münakaşaya hazır bulunan bir devlet adamı olduğu, yani Vekâletinin en hurda işleri üzerinde dahi, tam tavında bir dikkat ve hassasiyet muhafaza etmekte bulunduğu bir daha anlaşıldı.

Muhterem emekli Orgeneralin müteahhitler meselesini de, gün deliklerin tevzii meselesini de, en kısa zamanda, en ufak sızıltıya meydan bırakmayacak tarzda halletmiş olacağına, bu mühim meziyet, kâfi bir delildir.

Bir kısım müteahhitler, Cümhuriyet Türkiye'sinin, demiryollarına ilk kazmayı vurdurduğu gündenberi ihtisarsızların dizginlenmesi milli bir zaruret halini almış bulunan bir zümre teşkil ederler. Bunlar vastasıyla ne yaptırılmışsa bu memleketle zararlı olmuştur. Bunların kavafillerine, yalnız, sahadan tamamiyle uzaklaştırılmaları ile nihayet verilebilir. Bunun için de Devlet İşletmesi gibi bir de Devlet yapıcılığı kadrosu kurmak lazımdır. Yani devletin, yapacağı şeyi, böyle ikinci kollar kullanmadan yapacak bir tarzda teşkilâtlandırılması lazımdır.

Muhterem Nafia Vekili, imar işlerinin «iyi günler» istediğini, harbin, bizim çalışma istikametimiz üzerinde de elbette bir tesir yapmış olduğunu söylemiş bulundukları için, dünyada tekrar sulh ve sükun teessüs etmesiyle birlikte nafiamızın da «her istenileni yapabilmek kudretine ulaşmış» olacağını kabul etmek lazımgelir.

Bu vaat, eski bir askerinin vaadidir. İnanmamak elden gelmez.
ŞEKİP GÜNDÜZ

En Son Havadis'in
Edebi Tefrikası-37

MAKEDONYA

Yahılar'da Baron Hirs'in hastahanesine
yakın evlerden birine siyah pelerinli
bir kadın girmişti

Müellifi: Nizamettin Nazif

Cemal bey onu görünce:
— Hemen bir araba tut ... dedi.

Kaşla göz arasında Sandalcıyefi arabaya bindirdiler. İki yanına iki kanun neferi oturmuştu. Kolağası tavsiyesini tek rarlardı.

— Ellerini ceblerinden çıkı - karmasına müsaade etmeyiniz. Yanarsınız ha...

Ve arabacıya emretti:
— Arkadaş! Vardar kapı karakoluna çek!

Kendisi de başka bir arabaya atılarak komiseri yanına aldı. Grand otelin önünden dört nala geçen iki araba hava gazı lambalarının donuk ışıkları arasında, haziran güneşi görmüş Karafatmalgı gibi kanatlanarak uzaklaştı.

Hafif bir yağmur giseliyordu. Tramvay caddesinde duran bir adam, bir dakika kadar, arabalarını arkasına bakakaldı. Sonra, koşa koşa caddenin öbür tarafına geçti.

Bir sokağa saptı. Bir köşeyi döndü. Üç beş adım yürüdü. Kolomba otelinin holüne daldı. Bu şıman Yuva'dan başkası değildi. Dosdoğru 17 numaralı odaya çıktı.

Gece yarısından bir saat sonra bütün ışıkları sönen otelin kapısında bir araba durdu. Otelin kadı, merdivenleri koşa rak indi. Taşdığı iki valizi bu arabaya koydu. Sonra, merdivenlerden, kendisi gibi koşa rak inen iki adamın arabaya girmelerine yardım etti. Bunlardan biri doktor Gesler idi. Diğeri ise Yuva.

Bu araba iki üç sokağı dolaştıktan sonra Moloz boyuna çıktı ve Olimposun yanından Yahudi mahallelerinin dar ve karırlık yollarına dalarak tekerleklerinin sesini ısıttırarak oldu.

Aynı saatte bir başka arabada Yahılarda Baron Hirs'in hastahanesine pek uzak olmayan büyücek bir evin önünde duruyordu. Bu arabadan inen

kafası kasketli bir adam, arabasının avucuna iki çeyrek sıkırdıktan sonra, siyah pelerinli bir kadının inmesine yardım etti. Cebinden çıkardığı bir anahtarla kapıyı açtı, kadını eve soktu. Ve ancak eve girip kapının arkasına demir kolu dayandıktan sonra havagazını yaktı. O zaman ikisi de rahat bir nefes alarak gülmüşediler.

Bu adam, Vardar güneşi Astoldu. Bu kadın da güzel Lolâ.

VARDAR KARAKOLUNDA Kanun neferleri Sandalcıyefin kollarına ve bileklerine yapışmışlar, kimildadımı enestene yumruğu indiriyorlardı. Karakolun önüne kadar tek kelime söylemeyen komiserin odasına girdikten sonra sinirli sinirli söylemeye başladı:

— Siz beni ne hakla buraya getirebiliyorsunuz?

Hiddetten ve heyecandan yüzü sapsarı kesilmişti. Bununca kesik kesik soluyor, en diğeli endişeli bakınıyordu:

Komiteci kapana kısıldığını anlamıştı. Fakat ne olur ne olmaz, «belki elime bir fırsat geçer de kaçayım» gibi ufak bir ümitsizlikle de oluyordu. Lâkin kanunlarda öyle boş akanacak surat yoktu. Sandalcıyefin bileklerini locada nere - sinden kavramışlarsa hâlâ ota - sından tutuyorlardı.

Pançaları nasıl yapışmışsa öyle kalmıştı.

Cemal beyle komiser odaya girdikleri zaman, bin bir ihtiyat ile ve yavaş yavaş, komitecinin ellerini ceplerinden çıkararak baktı. Bir dakika sonra, Cemal beyin tavsiyelerinde ne kadar haklı olduğu anlaşılmış bulunuyordu.

Sandalcıyefin pantolon ceplerinden her biri kos koca bir binayı ucurmağa kâfi kuvvette iki bomba bulunmuştu. Komiteciyi bunları çıkartır çıkarmaz, komitecinin yanından, koşa rak uzaklaştı. Ve iyi ki uzak - laştı; zira bombalar ceplerinden çıkarılınca Sandalcıyef bir dev kuvveti göstererek kanun - ları geriye itmiş komiseri de -

Mechul ve esrarengiz Suriye: 7
Kuneytara köylerinde
cehennemî bir infilâk!

Nuh baba, Kanije kalesinin meşhur muhafızı Tiryaki Hasan Paşaya rahmet okutacak mükemmel bir plân hazırlamıştı.

Osmanlı Türkiye'si Rabe boğazından geçen bu son Türk müfrezesi Suriyeyi bilfiil terkettikten sonra, Şamda, dizgin - siz ve öletsiz bir «Arap Chauvinisme» i başlamıştı.

Rıza Rikâbî paşa, hiyanetinin ilk ve son mülkâtı olarak Şam hâkimi askerisi, yani «Muvakat hükûmdarı» olmuş, Âliye divanı harbi tarafından Şamda idam edilenlerden Şefik El Müeyyet'in oğlu Vasık Müeyyet te Şam belediye reisiğine getirilmişti. Bu her iki gayretli zat ta o gün bugündür Suriye vatanperverlerinin gözlerinden düşmüşler ve umumî nefretten kurtulamamışlardır.

Müeyyet Vâsık iş başına geçmez Türkiye aleyhinde ağız dolusu gayiz ve intikam kusan bir nutuk söylemiş ve:

— Suriyede kalan Türklerle ve Çerkeslerle karşı Türklerin Ermenilere yaptıklarını yapmalıyız! Diye ortaya müthiş bir fesadın tohumunu atmıştı.

Dumanlı havayı seven ve yağmaya can atan bedevilere bu

Aneze aşireti
reisi Nuri Şâ -
lân Paşanın
yirmi bin be -
devîsi uluya
uluya kaç -
mıştı!Yazan:
Tarık Mümtaz

nüfusî nutuk bir parola tesiri yaptı ve Emir Nuri Şâlanın yirmi bin kişilik Aneze aşireti, Şamın altmış kilometre yakınında - ki Kuneytara adlı Çerkes, Türkmen ve Dağıstanlı köylerine çer - kege âfeti gibi akın etti.

Kırmızı kiremitli ve oyuncak gibi süsü evlerle Arabistanın ortasında İsviçre köylerini yâda getiren Kuneytara, birbirine yakın yırın köyden ibaretti. Bu köy - ler, bir tehlike karşısında birbir - lerine yardım edebilecek şekilde ve en mükemmel askerî müla - halara uygun olarak kurulmuş -

Atatürk adlı büyük ebediyet yolcusu, daha erkânharip kolağası Mustafa Kemal Bey isminde i - simsiz ve şöhratsiz bir fânî iken bir yirmi minyatür köyden birin - de, büyük müstâfâsının ilk müj - deli ışıklarını göstermişti.

İstibdat devrinde Şam, beşin - ci ordu müşîrlüğünün merkezidi. Kolağası Mustafa Kemal Bey, bu ordu emrindeki bir süvari alayın da staj müddetini geçiriyordu. Namık Kemal'in en büyük ada - şı ve hayranı olan bu zabıt, deniz gibi engin ve rontken gibi nü - fuzlu gözlerini etrafındaki ruhla - rın üzerine çevirmiş, Suriyeyi elekten ve mehenkten geçiriyor - du.

Memlekette bunalıcı bir istib - dat hüküm sürüyordu. İmpara - torluk, «duvarların kulâğı var» denildiği günleri yaşıyordu.

Kimsenin kendi gömleğine bi - liş emniyet edemediği böyle bir hengâmede, Mustafa Kemal Bey, içindeki mukaddes sırrı açabile - rek ruhu, Kuneytaranın Filistin ve Dürzü dağı ile komşu olan Berika köyünde bulmuş ve Kaf - kasın büyük hüriyet cenklerine şahit olmuş ihtiyar bir gazisile yarınki dünyanın en büyük ka - rı, Türk vatanının hüriyeti i - çin bir ocak başında baş başa and içmişlerdi.

Bu sadakat yeminine karşı ih - tiyar Kafkas gazisinin gösterdiği ruh asaletini, ölümlü deşinde bi - le unutamayan Atatürk, profe - sor Bayan Afete bizzat dikte et - tiği son hatıraları arasında bir vasiyet ve bir hüküm gibi tarihe mal etmişti.

Çöllerin diktatörü ve aşiret - lerin Azraili olan Emir Nur Şâlân paşanın yirmi bin kişilik yalın a - yak, başı kabak bedevi ordusu en büyüğüne karşı en büyük sadakat yemininin verildiği bu temiz köylerin harimine dalmıştı.

Arabistânı süsleyen yirmi köy yirmi medeniyet âbidesi gibi kurşun yağmuruna tutulmuştu. Köl muharebelerine mahsus vah - şî ulumalar yerî göğü sarsıyor - du.

Zahreden, tencere ve kazana, kadınların göğüslerindeki süs al - nlarından köylerin son hayvan - na kadar ağ gözlü bir yağma baş - lamıştı.

Bütün gençlerini askere gön - dermiş olan bu köylerin bir avur

halkı ne yapacaklarını şaşırmış - lardı.

Türk vatanının en bunalıcı bir istibdat altında inlediği mü - his bir ana baba gününde Musta - fa Kemal Bey ile baş başa vere - rek, bu köylerin evlerinden birin - deki ocak başında, vatanın hü - riyeti için and içen Kafkasyalı ihtiyar gazî, bu sırada tam yüz yedi yaşına basmış, pamuk gibî bir pir olmuştu. Kutlu ocak baş - ında içi geçiyor ve büyük yemi - ne karşı son sadakat borcunu na - sıl ödeyeceğini düşünüyordu.

Evlerin avlularına kadar so - kulan düşman karınca gibi kay - nıyordu. Bunlara karşı koyacak en küçük bir vasıta yoktu. Köy - leri bu felâketten kurtarabilecek en küçük bir ümit de belirmiyor - du.

İhtiyar gazî, büyük yeminî vermişti. Kafkasın gazalar yadı - garı altın kakmalı içri kulicini o - muzundan aşağı sarkıttı. kaması - nı beline taktı. Piştöfünün iki gözünü sıkı sıkı doldurup kapı - ya yürüdü.

Bütün köylerin ileri gelenleri, adetleri veçhile en ihtiyarlarının reyini almak için bu ihtiyarın o - dasına gelmişlerdi.

Nuh baba, meşhur Kanije mu - hafızı Tiryaki Hasan Paşaya rah - met okutacak mükemmel bir plân tasarladı ve köy müessil - lerine ilk sözü: «Cephaneler ne - rede?» diye sormak oldu.

Ordumuzun, ırcatı sıralarında on beşlik Alman ağır obüs batar - yasının cephanelerini Almanlar kaçırıp almışlar ve köyler ci - vârdaki yollar üzerinde terket -mişlerdi. Bu cephaneler bir «ka - za çıkarması» diye ahalî tarafın - dan köylerin dışarılarına yerleş - tirilmiş ve üzerlerine de gübre y - gılmıştı.

Nuh baba, hemen teşebbüsü e - le alarak icraata girişti ve su - emri verdi:

— Elleri silâh tutanlar, ovay - den boğazi tutsunlar! İhtiyarlar - dan bu cephanelerin altına büyük birer ateş yakınlar!

Sabah güneşi Tabariye gölü - üzerinde yirmlisiz yirmlisiz güzel köyün yirmi tepesinde, devler - nöbet ateşi yapar gibi, birbiri ar - dından yirmi zelvele koptu. İlk bin başı boş deve, sele tutulmuş bir memleket enkazı gibi Tabari - ye ovasına doğru aktı.

Deve, bedevinin efendisi, canı, sevgilisi ve herşeyidir. Develeri - dağılan yirmi bin bedevi, sudan - çıkmış balığa dönmüştü. Müthiş çığlıklar koparak develerin ar - kasına düştükleri zaman, Nuh baba kurubunun iki gözünü bir - den boşalttı. Ovaya inen boğaz - engerek yılanlarının müthiş in - leği gibi ölümlü ısıllarla saatlerce inledi, durdu.

Bütün bedevi aşiretlerinin rü - yalarına ve şarkılarına giren bu yaman günün aşkamsı, boğzuna uğrayan aşiretin seyhleri Nuhtar aman dilemişler ve büyük andı - ı içildiği kutlu ocak başında geç - yarlarına kadar süren bir aşiret meclisi kurmuşlardı.

Meclis, yirmi köyün bütün za - rarlarını bedeviler tarafından de - denmesine ve yirmi köyün hudut - larından içeri bir daha ne bir de - ve ve ne de bir devcinin girme - mesine hükmetmişti.

Tarık Mümtaz

M. M. V. Zat işleri
dairesinden:

Kanunen haziranın birinde baş - layacak olan Yedek Subay yok - lamasında her subay ve askerî memur meslek, sanat ve ihtis - asları sahası hakkındaki malû - matı askerlik şubelerine ayrıca ve bilhassa kayıtlı melleleri husu - suna dikkat nazır talbolunur.

EnSon Havadisın Tarihi Tefrikası: 12

SULTAN ABDÜL'AZİZ ve
İMPARATORİÇE ÖJENİ

Yazan: Ayhan

Fettan İspanyol dilberi, daha
Pariste iken Padişahın gön -
lünde ateşler tutuşturmuştu

(Bu bir tarih değildir. Vukuat tamamen doğru olmakla beraber karikatürize edilme suretile yazılmıştır. Kullandın üslup da bu bakımdan o - kunmalıdır.)

Kont Dö Brissak, Beylerbeyi sarayında, İmparatoriçanın nedimelerini Abdül Aziz'e takdim ederken...

len bir adamı meydana yoktu. te burada bekliyorum. Kıyamet Olur olmaz kasan (26) padişah kopacağını bilsem sefineye çık - buzuruma yanaşarak tercümanlık mam. Varıp emaneti alarak getir - edemezdi. Kâmil Bey bir derece sinler. Sen dahi onlarla git. İm - münasebet alırdı. (Eğel) vapuru paratoriçeyi alıp Beylerbeyine

götmem mukarrerdir. Neden böyle önüne bakıp duruyorsun? Sana irade etmedik mi? Düşün - mek mi lâzım?

Fahri Bey, yedi temenna edip iskeleye tırmandı. Padişaha bir türlü ardını dönmüyordu. Deniz - ye düşmek tehlikesi vardı. Ha - fız Mehmet Beyle tesrifatı Kâ - mil Beyin yardımlarıyla iskeleye çıkıp iradeyi hümayunu bildir - di. Abdülâziz Han yedi çifte sal - tanat kayığındaki yeşil atlas per - deli köşkte yan gelmiş, azamet - le başını göğsüne düşürerek ka - larını çatmıştı. Etrafına bile bak - mak istemiyordu. Padişahın çok yaşa haykırışları kulaklarını dol - durup tırmalıyarak çılatıyor - du. Tesrifatı Kâmil Bey mükem - mel Fransızca biliyordu. Hafız Mehmet Beyle Fahri Beyin önü - ne düştü. (Eğel) vapuru merdi - venlerini çıkmağa başladılar. İs - kele başında imparatoriçenin ser - yaveri bekliyordu. Bu genç bir Fransız. Sırmalı apuleleri ile göğsündeki capraz şeritler gö - zâmaştırıyordu. Başyaverin adı (Rafae Brissak) idi. Sarışın bir zabıttı. Dolgun yanakları kan kı - rmızı idi. Kâmil Bey; «zati hüma - yunun yedi çiftede imparatoriçe - hazretlerine intizar buyurduka - rını» söyledi. Yüzbaşı (Brissak) şaşaladı. Abdülâziz Hanın ziyade kibirli ve mutaazzam olduğunu çok defa İmparatoriçeden işi - mekti. Sultan Aziz gibi nefsin - cihandan akdem tutan bir padi -

(Daha var)

Gazetelerin Takvimi

Cumhuriyet — «Yani, diyesen - ki. Çok kiraz yiyen zayıflıyor» muş.

En Son Havadis — Fıkraçılarımız kurşuncu Habibe teyzemizin dilinden konuşmağa başladılar. maşallah!

Tan — Ulug Beyin Semerkan - taki radadhanesi Ali Kuşçu tarafından ikmal edilmiştir.

En Son Havadis — Gazetelerimiz Semsettin Saminin kamusal - âlmına döndü nazar değmesin.

Vatan — Yalnız fikir söyle - mekle iktifa eden muharrirler ge - gede yaşamağa mahkûmdur.

— Muharririn vazifesi Yalnız fikir söylemekten ibaret de -

Yeni Söylem — Bir kadın me - busumuz, rakının men'ini istiyor.

En Son Havadis — Ne fena -

gün görmüş acaba?

Tasvirî Efkâr — Her hak -

vazifenin mukabili midir?

En Son Havadis — Bizim -

diğimiz ona «her nîmet bir kâ - in mukabili midir» derler.

Vakit — Giritte 30 bin Alman - harp ediyor.

En Son Havadis — Çok de -

İkdam — Japonya vahim -

vaziyette karışmak üzere -

En Son Havadis — Bakla -

na benziyor bu haber.

Mümtaz

Meclis Orduya şükran ve sevgilerini bildirdi

(Başı birinci sahifede)

nu ahvalın istilaz ettiği şartlar altında idame ettirmek için verecek munzam tahsisat olduğuna esasen bahis buyurdular. Binaenaleyh Milli Müdafaa bütçesi elde bulunan rakamlar gibi 70-80 milyon değildir. Bunun daha fevkalâde tahsisat peyderpey huzuru âlinize geldiği bir rakamın kaç balığ olacağını gönen sene lütfen kabul buyurmuş olduğunuz rakamlarla da görmüş olacaksınız.

Geçen sene Milli Müdafaa bütçesinin yüksek Meclisin tasvibine iltiran eden tahsisatla bütün hizmetleri tamamen ifa edilmiştir. Ve yüksek Meclisin bundan sonra da bu ihtiyacı gözetmeye aarak kabul buyuracağı tahsisatla ordunun bütün hizmetlerinin ifa edileceğine bizim kanaatimiz vardır. Şüphe yok sesleri.

«Ordumuzun teşkilatı Mükemmeldir»

Sayın General, ordudaki teşkilatın bugünkü harp icaplarına uyup uymadığı hakkında bir soru sordular, kendileri de yakında ayırdıkları için bilirlir ki, ordu teşkilatımız imkânların âzâmesini elde etmek üzere alınan terbiyatla bu istikamete doğru yürütülmektedir. Bunun teferruatı hakkında benden sual sormayacaklarını kuvvetle ümit ve tahmin ederim. Yalnız şunu tekrar temin ederim ki teşkilatın hedefi ve istikameti upki kendi arzuları ve kendi istekleri dahilindedir. (Bravo sesleri) Memlekette bu teşkilatı vücutte getirmek için motor fabrikası veya buna muadil bir takım fabrikalar kurulması hususunda temenniyatta bulunulur. Demin de arzettiğim gibi imkânların temin ediyorsa bu imkânların âzâmi istifade etmek yolunda ve kararlıyız.

Maaşa bir noksanlık görüldüğünü ifade buyurdular. Arkadaşlar demin de arzettiğim gibi bu doğrunda doğruya milli müdafaa için her sene mutlak olan bütçesidir. Lütfedeceğiniz fevkalâde tahsisatın bu faslin ihtiyacı olan rakamları da itimat etmek suretille maas faslını da itimam edeceğiz. Bu böyle olduğu gibi harcarah faslını da aynı suretle itimam çalışacağız.

Bir nokta hakkında muhterem Generalden ricada bulunacağım. Kendileri yedek subayların maaşlarındaki tefavüte temas buyurdular. Bazıları yüksek maaş alıyor, aynı rütbede bulunan bazıları da kendi rütbe maaşlarını almıyorlar. (Mevzuat böyle sesleri) Elde bulunan mevzuat bu şekilde maaş vermeyi icap ettirmektedir.

Manevra tahsisatına gelince; Manevra tahsisatı mutlak olarak her seneki bütçeye vaziedilmiştir. Temenni ederiz ki ahval bu manevrayı yapmak fırsatını versin, maahaza ordunun bugün aldığı vaziyet tesat itibarile bu manevrayı kendi kendine yapmaktadır.

Ordunun tekâmülü için şimdiye kadar yüksek Meclisin lütfen iltihaz ettiği büyük itimadın ve kabul ettiği tahsisatın tamamen mahalline sarfolunacağını son söz olarak söyleyerek sayın Generale teşekkürlerimi tekrar arz ederim. (Alkışlar).

Ordumuza Meclisin şükranlarını bildirdiğini teklif eden takrirler Milli Müdafaa Vekilinin bu beyanatını takiben riyaset makamı milli müdafaa bütçesi münasebetile verilmiş iki takrir olduğunu bildirmiş ve aşağıdaki takrir okunmuştur:

«Türk istiklâlini ve Türk vatanının muhafaza ve müdafaa emrinde Cumhuriyet ordumuzun azamet ve metanetine ve kudret ve kuvvetine Türkiye Büyük Millet Meclisinin emniyet ve itimadının ve selâm ve muhabbetinin bu vesile ile de kendilerine arz ve iltihaz edilmesini teklif ederiz.»

Diyanbakır General Kâzım Sevketkin Samson Amiral Fahri Engrin

İKİNCİ TAKRİR

Yüksek Reisliğe «Milli Müdafaa bütçesinin kabul edildiği su anda bütün tarihin baştan başa hamasetle dolu olan...

Milli istiklâlî, milli yurdu kurtarmak ve korumak mevzuu bahsolunca, son istiklâl savaşımızda olduğu gibi dünyanın bütün âteşleri başına yağarken bile, hiç bir dehşetten yılmadan, o ateşi başına saldırmadan ve dünyaya yenilmez sandığı düşmanlarını yemmesini bilendi.

Bu suretle, Cumhuriyet devletin yüksek bünyesinin sarılsamaz temeli olan ve her türlü teavüz ihtimaline karşı, milli istiklâlin, milli inkişafın ve milli

vatanın müdafasına her zaman daha ziyade hazır bulunan...

Bu derin ve yüksek vasfı, engin bağrından çıktığı, büyük Türk milletinin kalbinde sarsılmaz bir güven, her türlü siyasi mülâhazaların üstünde, el sürülmez, kutsal bir saygı ve minnet yeri almış olan yiğit Cumhuriyet ordusuna Türkiye Büyük Millet Meclisinin sonsuz saygılarının bir kere daha sunulmasını arz ve teklif ederim.

M. F. (Elâzığ), Dr. Zihni Ügen (Bolu), Ali Rıza Esen (Çoruh), Hamdi Yalman (Ordu), Zeki Soydemir (Erzurum), Dr. Sadi Konuk (Bursa), Şükrü Ali Ögel (İstanbul), Ş. Erdoğan (Gümüşane), Nafi Kansu (Giresun), F. Silay (Konya), I. Sabuncu (Giresun), H. Resit Tangut (Maras), Sırrı Day (Trabzon).

TAKRİRLER SÜREKLİ AL-KİŞİLERLA KABUL EDİLDİ

Bu takrirlerin Meclisin süreklî ve heyecanlı tezahüratı ve alkışlarıyla kabulü üzerine Milli Müdafaa Vekili Saffet Arkan, kürsüye gelerek şu beyanatta bulunmuştur:

«CUMHURİYET ORDUSU VAZİFESİNİ YAPACAKTIR»

«Arkadaşlarımın Cumhuriyet ordusu hakkında gösterdikleri yüksek iltifat ve itimada ordumun bilhassa arzı teşekkür ederim. Cumhuriyet ordusu, vatanın müdafasına işini, göstermiş olduğunuz yüksek itimat ve iltifata layık bir surette yapacaktır. Buna itimat buyurmanızı bilhassa temenni ederim. (Bravo sesleri, süreklî alkışlar).»

Milli müdafaa için bütçelerin kabulü ile masraf bütçelerinin müzakereati tamamlanmış olduğundan varidat bütçesinin müzakereatine geçilmiştir. Bu münasebetle söz alan Maliye Vekili Fuat Ağralı, ruzaamede bulunan ve vergi ve resimlerle yapılacak zamamları alt kanun lâiyhasının varidat bütçesinden evvel tercihan ve müstacelen müzakereisini istemiş ve bu talep tasvip olunmuştur.

Bundan sonra 1941 yılı varidat bütçesi kabul ve muvazenei umumiyi kanununun müzakereisi ikmal edilecek reye konmuş, 356 mevcudun ittifakile kabul edilmiştir.

BAŞVEKİLİMİZİN BEYANATI

Bütünün böylece tasvibi üzerine Başvekil Dr. Refik Saydam kürsüye gelerek aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

«Arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyetinin büyük mazhariyetlerinden biri de dünyanın bugünkü vaziyeti içerisinde, Meclisin burada toplam vatanı mahfuz ve kendisi sakin bir halde bu senenin bütçesine rey vermesi ve onu selâmetle tatbik için hükûmetine direktif vermesidir. (Alkışlar).»

«Arkadaşlar, bütçeyi tetkik buyduğunuz esnada sayın arkadaşlarımızı dermeyer buyurdular. Mütalealar ve tenkidler hükümetimiz için çok kıymetlidir ve kendisine yol gösterecek mahiyettedir. Vekil arkadaşlarımız burada ellerinden geldiği kadar, çalıştıkları, bildiklerini size arz ettiler. Lütfen kabul buyurdunuz ve bütçeyi tasdik buyurdunuz. Temennimiz şudur ki, eline memleketin idare vazifesini tevdi ettiğiniz hükûmet, insallah bu sene zarfında da bütçeyi iyi tatbik eder ve iyi neticelerle huzuruza gelir. (İnsallah sesleri). Hepinize teşekkür ederim.» (Siddetli alkışlar).

«Türk istiklâlini ve Türk vatanının muhafaza ve müdafaa emrinde Cumhuriyet ordumuzun azamet ve metanetine ve kudret ve kuvvetine Türkiye Büyük Millet Meclisinin emniyet ve itimadının ve selâm ve muhabbetinin bu vesile ile de kendilerine arz ve iltihaz edilmesini teklif ederiz.»

Diyanbakır General Kâzım Sevketkin Samson Amiral Fahri Engrin

İKİNCİ TAKRİR

Yüksek Reisliğe «Milli Müdafaa bütçesinin kabul edildiği su anda bütün tarihin baştan başa hamasetle dolu olan...

Milli istiklâlî, milli yurdu kurtarmak ve korumak mevzuu bahsolunca, son istiklâl savaşımızda olduğu gibi dünyanın bütün âteşleri başına yağarken bile, hiç bir dehşetten yılmadan, o ateşi başına saldırmadan ve dünyaya yenilmez sandığı düşmanlarını yemmesini bilendi.

Bu suretle, Cumhuriyet devletin yüksek bünyesinin sarılsamaz temeli olan ve her türlü teavüz ihtimaline karşı, milli istiklâlin, milli inkişafın ve milli

vatanın müdafasına her zaman daha ziyade hazır bulunan...

Bu derin ve yüksek vasfı, engin bağrından çıktığı, büyük Türk milletinin kalbinde sarsılmaz bir güven, her türlü siyasi mülâhazaların üstünde, el sürülmez, kutsal bir saygı ve minnet yeri almış olan yiğit Cumhuriyet ordusuna Türkiye Büyük Millet Meclisinin sonsuz saygılarının bir kere daha sunulmasını arz ve teklif ederim.

Bu Günün EN SON Haberleri

Fransada hayat pahalılığı tahammül edilemez bir dereceye buldu!

Bütün gazeteler, işçilerle beraber.. Yevmiyelerin biran evvel arttırılması isteniyor

Viği 30 (A. A.) — Ofi ajanı bildiriyor:

Amiral Darlan Pariste hem başvekil muavini hem de Hariciye Nazırı sıfatlarıyla iki türlü faaliyette bulunmuş ve işgal altında bulunan mmtakadaki bazı nazırlarla ezümle Harbiye nazırı general Hutzinger ve milli iktisat nazırı Bouthilier ile görüşmüştür.

Hâlen bahis mevzuu olan başlıca meselelerden biri yevmiye meselesidir. Paris başını 15 gündenberi, az olan yevmiyelerin arttırılması lehinde neşriyat yapmaktadır. Hayat hissedilir dedede pahalılaşmıştır. Yevmiyeler lehinde bazı tadelat yapılacağı zannedilmekte dir. Fakat fiyatları kabul olduğu kadar şimdiki hadlerinde tutmak için hükûmetin takip ettiği siyaset değişmemiştir. Yalnız çok az ücretler yükseltilecektir.

Abluka dolayısıyla Fransa gittikçe mahdut bir iktisadi hayat geçirmektedir. Otarsiyi Fransaya hâdiseler yüklemiş tir. İktisadi tecerrüdün hiç de gelişme dahilî fiyatları dünya fiyatlarının dışında tutmak gibi bir faydası olmalıdır.

Bundan böyle prensibi vaziedilmiş bulunan Avrupa işbirliği ruhuna tevfikan Fransız - Alman temaslarına devam edilmektedir.

İngilterenin kirala-dığı üsler

Antiqua 30 (A. A.) — Antiqua üslerinin Amerikaya kiralanmasına ait mukavele İngiltere kralı namına adanın valisi Amerikan hükûmeti namına da Amerikan konsolosu tarafından imza edilmiştir.

Tasarruf tedbirleri Ekmek 24 saat bekletildikten sonra satılacak

Hükûmet, ekmek işinde yeni tasarruf tedbirleri almaktadır. Bu meydana ekmekğin pahalılaşmasından sonra firmalarda 24 saat tultuktan sonra satışa çıkarılması düşünülmektedir. Firmanın karacakları ekmekleri depo edecek yerleri bulunup bulunmadığı alâkadarlardan sorulmuştur. Kararın bir kaç gün içinde tatbik edileceği tahmin edilmektedir. Ticaret Vekâleti bunlardan maada diğer tasarruf tedbirleri de araştırmaktadır.

30, el aletlerinde yüzde 50, makine motor ve hususi celiklerde yüzde 55, makine aksamında ve speyalitelerde yüzde 80 kâr edilebilecektir.

İplikler için yüzde 15, fantazi ipliklerde yüzde 20, pamuklu ham ve kaba mensucatta, düz mallarda yüzde 8, kasarlı düz mallarda yüzde 10, top veya ipliği boyalıları yüzde 12, merserizelerde yüzde 15, düz pamuk ipliğinde yüzde 8, kıvrakta yüzde 10, merserize perde ve ağ ipliklerinde yüzde 12, makara ipliklerinde yüzde 8, merserize perde 10, totancılar kâr edilebilecektir.

İplikler için yüzde 15, fantazi ipliklerde yüzde 20, pamuklu ham ve kaba mensucatta, düz mallarda yüzde 8, kasarlı düz mallarda yüzde 10, top veya ipliği boyalıları yüzde 12, merserizelerde yüzde 15, düz pamuk ipliğinde yüzde 8, kıvrakta yüzde 10, merserize perde ve ağ ipliklerinde yüzde 12, makara ipliklerinde yüzde 8, merserize perde 10, totancılar kâr edilebilecektir.

Irakta: Raşid Âli Basraya gidiyor

Bağdat 30 (A. A.) — Raşid Ali Ceylani bugün bilhassa Basra mmtakasındaki garnizonlarını teftiş çıkacaktır.

Irak tebliği:

Bağdat 30 (A. A.) — Irak askeri tebliği:

Carp cephesinde Irak kuvvetleri düşmanla muharebeye girmiştir. İngilizler ölü ve yaralı olarak 3000 kadar zayıat vermişlerdir. Düşmanın bir mu kabul taarruzu ağır zayıat verdirilerek tardedilmiştir.

Cenup cephesinde kitaları -mız Mürakel'de İngiliz mevzilerine hücum etmişlerdir. Düşmanın bir çok ölü ve yaralıları vardır.

İngiliz tayyareleri şimalde tayyare meydanlarını bombalamışlardır. Hasar yoktur.

İngiliz tebliği:

Kahire 30 (A. A.) — B. B. C. Hava ve ordu karargâhlarının tebliğlerine göre, İngiliz kuvvetleri Basradan Fratehriyâni takiben şimalde doğru ilerlemektedir. Diğer taraftan Fal-lujadan Bağdat istikametinde hareket eden İngiliz hava kuvvetleri yarı yolda bulunan Han mikda kasabasını zaptetmişlerdir. Şimdiki halde İngiliz kuvvetleri garpten ve cenuptan iki istikamette Bağdata doğru yürümektedir.

Fallujadan ileri harekette yüz kişilik bir Irak müfrezesi esir edilmiştir. Raşid Alinin Bağdattaki idaresinin gittikçe zayıflamakta olduğu anlaşılmaktadır.

"Bismark," batıran filo üssüne döndü

Lâlinea 30 (A. A.) — Renovın zirhlısı, Şefyeld kruvazörü, Ark Ruayal tayyare gemisi altı torpido ve dört denizaltısından mürekkep bir filo Cebe litarika dönmüştür. Malûm -dur ki, bu filo «Bismark» in ta kibine iltirak etmiştir.

Cebelüttarikta

Cebelüttarik, 30 (A. A.) — Elceizre valisi general Grandes, Cebelüttarik'ta yeni valisi Lord Gort'un 19 mayıs tarihinde yaptığı ziyareti fâde etmiştir.

İngilizler Hums'u bombaladılar

Beyrut, 30 (A. A.) — Ofi: Blenheim tipinde bir İngiliz tayyaresi dün Hums üzerinde uğmuş ve garı bombardmana te-sebbüs etmiştir. Atılan 4 bomba hedefine isabet etmemiş, fakat bir Suriyelinin ölümüne sebebiyet vermiştir.

İngiliz konsolosu Suriyeden ayrıldı

Hayfa, 30 (A. A.) — İngilterenin Beyrut Başkonsolosu Suriye hududunu otomobile geçerek Filistine gelmiştir. Konsolosluk me-murları da Beyruttan hareket etmişlerdir. Şimdi Suriyede ancak birkaç İngiliz gezgini vardır ve bunlar da kendi arzularile orada bulunmaktadır.

GÜN

Siyasî ve Edebî Haftalık Büyük Gazete

ÇIKARAN: HASAN TANRIKUT

İlk sayısı Çıktı

Kral Karol ile madam Lupesku

Nevyork 30 (A. A.) — Nev-york Sun gazetesinin Unitet states luis idaresinden öğrendi-se göre, Antilles denizinde sefer etmekte olan 27 bin tonilâtoluk Amerika vapuru son süratle Nev Port Nevs'e gitmek üzere emir almıştır. Vapurun Amerika deniz komisyonu tarafından Amerikan bahriyesi için satın alındığı malûmdur.

Eski Romanya kralı Karol ile madam Lupesku, Vierge a-dalarından Havanaya gitmekte olan bu vapurda bulunuyorlar. Vapur, yolcularını Havanaya çıkardıktan sonra derhal Nev Port Nevs'e hareket edecektir.

Amerika limanların-daki 80 yabancı gemi

Vaşington 30 (A. A.) — Â-yan Meclisi Birleşik Amerika limanlarında muattal duran 80 den fazla cenebi gemisinin hü kûmet tarafından alınmasına müsaade eden kanun lâiyhası-nı kabul etmiş ve Reiscumhu-ra sevk etmiştir.

Bu kanun mucibince, mez-kûr gemiler mübayaaya veya mü sadere edilecek yahut ta kirala-nacaktır. Bu yüzden açıkta kua-kav olan mürettebata tazminat verilecektir.

Siyam Başvekilî ve Japonya

Bangkok 30 (A. A.) — Siyam Başvekilinin Japonyayı ziyaret etmesi ihtimaline dair çıkan sayı-alar Bangkok'da teyid edilme- -mektedir.

Başvekil yaz tatilini cenebi bir memlekete geçirmek arzusunda -de harp vaziyetinin Siyamdan uzaklaşmasına müsait olmadığı -mütaleasındadır.

Asker gözü ile...

Hangisi evvel dav-ranırsa o kazanır! İngilizler mi önce Bağdadı alabilecekler yoksa Almanlar mı Giridi!

Yazan: Sabık Bükreş Ateşemiliterimiz

Şarkta: İngne kuvvetleri Irak'ta Fel-tuce'den Bağdata doğru yürü-rken Alman kitaları da Girit ada-sında Hanya şehrini şarka geçti- -ler. Irakın hükûmeti merkezî mî- -eakıp hareket için iki tarafın da Ortasarka ait harp plânları üze- -rende mühim değişiklikleri icap- -ettirecek kadar mühim olacaktır.

Mesela İngilizler Irakı bir an evvel işgale muvaffak olurlarsa Almanların hava kuvvetleriyle Suriyede bir teşebbüste bulunma-ları ihtimali kalmaz. Bu suretle Mi-rbetseler de, Almanlar bu adadan yalnız Libya cephesi için istifade edebileceklerdir. Fakat Suriye ve Irakı atlamak için büyük bir fayda görmeyeceklerdir. Eğer Al-manlar Girit adasını Bağdadın sukutundan evvel istilâyâ muvaf-fak olurlarsa İngilizlerin Irak, Suriye cephesinde vaziyetleri mühim olmaktadır. Zira Almanlar serbest kalan hava kuvvetlerini bu bölgelerde kullanmak için fir-mışlardır. Evvelki yazıla-rımızda İngilizlerin Irak ve Su-riye meselelerini bir an evvel halletmesi icap ettiğini yazmış-

ttık. İki tarafın asıl hareketleri Bağdatla Girit adasına tevccüh etmekle, bu lüzum bugün tama-mile ortaya çıkmıştır. Bağdadın sukutu, Girit adasının istilâsı, mî- -eakıp hareket için iki tarafın da Ortasarka ait harp plânları üze- -rende mühim değişiklikleri icap- -ettirecek kadar mühim olacaktır.

Ortasarka ve Şarki Akdenizde İngiliz kuvvetlerinin zaafı, (Irak, Filistin, Mısır ve Girit) gibi dört cepheye dağılımsı olmasından ne- -set ediyor. Hatta bu dört cepheye Habestani da ilâve edilebilir. Çünkü orada yer yer devam et-mekte olan İtalyan mukavemet- -leri, İngiliz kitalarını hâlâ meş- -gul etmektedir. Bu fena ve dağ- -nık vaziyetten kurtulmak için İn- -gilizlerin Irak ve Suriye mesele- -lerini bir an evvel bitirmesi lâ- -zımdır.

İngilizler, Irakı hâlâ kuvvet

Paris!

Almanlar, bu şehri Petene teslim edecekler mi?

Berlin, "herşey'i girişilen müzake-relerin neticesine bağlıdır", diyor

Berlin 30 (A. A.) — Yarı resmi bir kaynaktan bildiril -miştir:

Alman gazetecileri tarafın -dan sorulan suallere cevap ola-rak Hariciye Nezaretinden bil-dirildiğine göre, şimdi Pariste bulunan Fransız hükûmeti er-kânı Burada muvakkat bir müddet için bulunuyorlar. Ka-bininin Parise nakli hâlen ba-his mevzu olmamaktadır.

Fransız - Alman müzake-relerine gelince, ancak bu müza-kereler bittikten sonradır ki, bu hususta katı vaziyet almak mümkün olacaktır.

Konuşmaların devam ettiği su anda Almanlar, Fransız be-yanatına bir şey ilâve etmenin mevsimsiz olacağı mütaleasın-da bulunuyorlar.

Kitaplar arasında:

Cumhuriyetten sonra çıkan

GAZETE VE MECMUALAR

29 İkteşrin - 31 İlkânun

Yazan: Feridun Fâzıl Türbençî

— Başvekilat Matbuat Umum Müdürlüğü neşriyatından —

Cumhuriyetten sonra çıkan gazete ve mecmuaları bir fibristini vermek üzere tertip edilen bu eser, bize, devamlı bir çalışma-nın mahsulü olan makul ve mu-vaffakiyetli bir tasnifi de birlik-te getirmektedir.

Bu kıymetli eserin neşrine de-lâlet eden Matbuat Umum Mü-dürlüğünü ve kıymetli müellifi arkadaşımız Feridun Fâzıl Tür-bentçiyi iyi tebhik eder, okunmas- -nı karerimize tavsiye ederiz.

göndermekle mesguldürler. Bağ-dada doğru bashedan ileri hare-ket şimdiki halde İngilizlerin le-hinedir. Iraklılar Bağdata doğru çekilmişler ve İngilizler Hanmuk-ta mevkini işgal etmişlerdir. Fak- -kat Alman yardımının büyüme- -sinden evvel, yani Girit adasını istilâsından evvel İngilizlerin Bağ-dadı işgal etmesi lazımdır. İn-gi-lizler bunu yapamazlarsa vazie-yetleri hiç de iyi olmayacaktır.

Suriyede de vaziyet şimdiki halde İngilizlerin lehinedir. Zira bazı Fransız kitaları ve kuman-danları Hür Fransızlara iltihaz e-derek Erdin ve Filistine geçmiş- -lerdir. Girit harbi dolayısıyla Al-manlar Suriyeye yeni hava kuv- -vetleri göndermemişlerdir. Buna mukabil İngilizler Habestanda Amba Alagi nin zaptından sonra Filistine takviye kuvvetleri gön- -dermişlerdir. Hulâsa Almanların Girit adasında -umduklarından fazla -bir mukavemetle karşıla- -şmaları ve hava kuvvetlerini bu muharebeye hasretmeleri İngiliz- -ler için Irak ve Suriye bölgelerin- -de müsait bir vaziyet doğurmuş- -tur. İngilizler bundan istifade e-demezlerse, büyük hata etmiş o-lurlar.

Giritteki muharebelere gelin-ce, ön günlük hareket Almanla-rın adanın garp bölgesine hâkim olmalarile neticelenmiştir. Bu, teknil adanın aşağı yukarı dört -te biri demektir. Fakat bundan sonra Almanların Hanyadan Res-mo ve Kandiye istikametlerinde daha çabuk ilerlemeleri muhte-meldir. Zira hava nakliyatını de-nizden çıkarmalarla takviyeye ça-lışacaklar, daha çok kuvvet top-lanmaya imkân bulacaklardır. Ay- -rıca Resmo, Kandiye, hattâ Mi-rabella mevkilerine paraşüt kî-ta-ları indirmeleri de çok muhte-meldir. Adanın müdafasında es-as, ada sahillerine kuvvet çî-kartmamak ve kî-ta indirmemek olmalıdır. Bunlar vukubulduktan sonra adanın kurtarılması çok mümkündür. Melame bölgesinde Alman kitalarının denize dökül-mesi lazımdır. İngilizler bunu ya-pamadılar. Şimdiden sonra ya-p-maları da bir mucize olacaktır.

